

דף סב

קו. א. סדר התנופה בשלמי יחיד, כיצד?

ב. מתי וכיצד מניפים את שלמי הציבור?

ג. קרבן השותפים – מי מניפו? השולח קרבנו ממרחק – האם נוהגת בו תנופה?

ד. אלו שלשה מינים טעונים שלש מצוות, בכל אחד יש שתי מצוות אחרות מתוך השלשה? מדוע אין ללמוד זה מזה להצריך שלשתן לכולם?

א. התנופה בשלמי יחיד; כהן אחד מביא מבית המטבחים בכלי את החזה והשוק, והחלב (= האימורין) על החזה (את החלב על החזה יביאנו). ונותנם על פסת יד הבעלים, החלב שהיה למעלה נותנו תחילה, ועליו נותן את החזה והשוק (שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה לפני ה'). וכהן אחר מניח ידיו תחת ידי הבעלים ומניף בעזרה.

יש אומרים (עפ"י תורת כהנים פרשת צו, טז) שיותרת הכבוד והכליות מונחים על החזה והשוק, ורק

החלב למטה (רמב"ם מעה"ק ט, ח וכו' מ). ואולם הראב"ד (בפירושו לתו"כ שם) כתב שלפי גרסתנו

כאן דומה שכל האימורים היו ביחד (וכן הגיה הגר"א בתו"כ).

כאשר יש לחם – הלחם מלמעלה, כפי שמצינו במילואים (ומסל המצות אשר לפני ה' לקח חלת מצה

אחת... וישם על החלבים ועל שוק הימין). וכן בתורה ובנויר – הלחם למעלה (ע"ש"י פא. ד"ה משום; רמב"ם

מעה"ק ח, ח-ט; רש"י ש. צד.). ולענין שתי הלחם – ע' בסמוך.

ההנפה נעשית כשתי ידיו מלמטה; מוליך ומביא [למי שהרוחות שלו. במערבא אמרו: כדי לעצור רוחות

רעות] מעלה ומוריד [למי שהשמים והארץ שלו. במערבא אמרו: לעצור טללים רעים].

התוס' נסתפקו שמא לא בכל תנופות עושים כן אלא בשתי הלחם שבעצרת מפני שאז נידונים

על הפירות. ומרש"י (במשנה) משמע שהוא הדין לכל התנופות. ע"ש.

לאחר התנופה נותנם לכהן שלישי, ושוב מתהפכים; החזה למטה והחלב למעלה, והולך זה ומקטרים

(וישימו את החלבים על החזות ויקטר החלבים המזבחה).

לפי הדעה שהכליות ויותרת הכבוד [והאלה] למעלה, הרי עתה הם למטה, מעליהם החזה

והשוק ומעליהם החלבים. וכן נקט הרמב"ן בפירושו לתורה (שמיני ט, כ).

לימדונו הכתובים הללו שצריך שלשה כהנים, משום 'ברב עם הדרת מלך'.

הרמב"ם לא העתיק זאת, כיון שהוא הידור מצוה ואינו מעיקר דין התנופה (ובח תודה).

ב. כבשי שלמי ציבור מניפים פעמיים; תנופה אחת מחיים כשהם שלמים.

הלחם הבא עמהם; לדברי תנא קמא, מונח מעל הכבשים כפי שמצינו במילואים. לדברי רבי יוסי בן

המשולם – הכבשים מלמעלה (והניף הכהן אתם על לחם הבכרים. ומה אני מקיים על שני כבשים –

להוציא שבעה כבשים, שאינם טעונים תנופה). רבי חנינא בן חכינאי אומר: מניח שתי הלחם בין ירכותיהן

של כבשים (– משכיבם על צדם, והלחם מונח על הירך התחתונה ומתחת העליונה. הרי מתקיימים שני

המקראות). אמר רבי: לפני מלך בשר ודם אין עושים כן, לפני ממ"ה הקב"ה עושים כן?! אלא מניח זה

בצד זה ומניף. (רבי לשיטתו הולך שעל – בסמוך).

תנופה שניה – לאחר שחיטת הכבשים. לדברי רבי, תנופתן כמות שהן – שלמים (אם משום 'דון מינה

(משלמי יחיד) ואוקי באתרה' – כתנופה שנאמרה בשלמי ציבור, בחיים. או אפילו אם סובר 'דון מינה ומינה'

יש להניף כל מה שניתן לכהן, הלכך בשלמי יחיד מניף חזה ושוק וכאן מניף את כל הבשר). לדברי חכמים,

מניף חזה ושוק בלבד (או משום 'דון מינה ומינה'. או משלמיהם – השוה הכתוב כל השלמים להדדי).

הלכה כחכמים.

כתב הרמב"ם שתנופה שניה היתה עם הלחם. וצ"ע, הרי לדעת חכמים משוים תנופה לאחר שחיטה לתנופת שלמי יחיד, וא"כ לכאורה אין להניף עם הלחם (ע' זבח תודה ושפת אמת).

ג. חמשה שהביאו קרבן אחד – אחד מניף בשביל כולם.
השולח קרבנותיו ממדינת הים – הכהן מניף עבורו.

ד. שלמי יחיד טעונים סמיכה ותנופת חזה ושוק ואימורים (כמפורש בכתוב), ואינם טעונים תנופה מחיים. מיעטה תורה בשלמי ציבור אתם – ולא שלמי יחיד.
שלמי ציבור טעונים תנופה חיים (כמפורש) ושחוטים (נלמדים משלמי יחיד), ואינם טעונים סמיכה. שכן הלכה מסיני – שתי סמיכות בציבור [– פר העלם דבר ושעיר המשתלח] ותו לא (ע"ע להלן צב).
אשם מצורע טעון סמיכה (כשאר קרבנות. וישנה דעה שאינו אלא מדרבנן. ע' זבחים לג) ותנופה חי (כמפורש), ואין טעון תנופה שחוט. מיעטה תורה בשלמי יחיד אתו.

קח. מנין ששיירי מצוה מעכבים את הפורענות? האם כשר לומר 'גירא בעיניך השטן'?

שיירי מצוה מעכבים את הפורענות – מתנופה שהיא שירי מצוה כלומר שאינה מעכבת הכפרה (כדלהלן צג:), ועוצרת רוחות רעות וטללים רעים.
רב אחא בר יעקב היה מוליך ומביא את הלולב ומראה ואומר, גירא בעינא דשטן. ודחו ואמרו שאין לעשות כן, משום שיבוא להתגרות בו.

דף סג

קט. א. מה בין מחבת למרחשת?

ב. האומר 'הרי עלי מרחשת' – מה דינו?

ג. מהי מנחת 'מאפה תנור', ממה היתה עשויה וכיצד היה קידושה ועשייתה?

א. רבי יוסי הגלילי אומר (על פי מסורת קבלה): מרחשת יש לה כיסוי, מחבת אין לה כיסוי.
רבי חנינא בן גמליאל אומר: מרחשת – עמוקה [דומה כמין כלבוס עמוק, וכשבצק מונח בתוכו דומה כתפוחי הכרתיים (כצ"ל. ריעב"ץ). ובלוטי היוונים – דברי בית הלל] ומעשיה רוחשים (=רכים, נדים כשנוגעים בהם). מחבת – צפה (=שאיין לה תוך) ומעשיה קשים.
הלכה כרבי חנינא בן גמליאל. ולפי זה גם אם לא יעשה כיסוי למרחשת – אין חשש בדבר. והוא הדין אם עשה כיסוי למחבת – כשר (לקוטי הלכות).
ה'מחבת' וה'מרחשת' הנן שני סוגי מנחות נדבה, והאומר 'הרי עלי במחבת' – לא יביא במרחשת, וכן להפך. ואין להביא מנחה שחציה מעשה מחבת וחציה מעשה מרחשת – שהרי שני קרבנות נפרדים הם. (ואף בדיעבד – לא יצא. כן מבואר בדברי ר' יוסי בר' יהודה. ולא משמע שנחלקו בו).

ב. 'הרי עלי מרחשת' (ולא 'במרחשת', או 'מנחת מרחשת') – בית שמאי אומרים: יהא מונח עד שיבוא אליהו, כיון שיש ספק בדבר האם כוונתו לנדב כלי מרחשת או מנחת מרחשת (כ"פ רש"י לפנינו. וכ"פ התוס'. ע"ש).